

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poština znaša. Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jederkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. vse administrativne stvari.

V Ljubljani 5. septembra.

Mnogo znamenj kaže, da čas ni daleč, ko pride v državnem zboru jezikovno vprašanje v podobni Scharschmidovega predloga na vrsto. Mi ne vemo, koliko daleč je že jezikovni odsek s pretrsovanjem dotičnega predloga, a vladni pristaši, katerim imamo prištevati Staročehe, se na vso moč trudijo, da javno mnenje pripravijo na to, da se bode nemščina proglasila za državni jezik, če je morda tudi tako ne bodo nazivljali, ampak jej bodo morda rekli avstrijski posredovalni jezik; pa na imenu ni nič ležeče, kajti stvar ostane ravno ista.

Najodličnejši staročeški vodje so letos posebno poudarjali važnost nemščine pri raznih shodih volilcev, če tudi neso želi zato pri svojih volilcih nobene hvale, nobenega priznanja. Marsikateri je ulovil le nezaupnico, drugi se jej je pa le težko izognil in so mu volilci prizanesli le zaradi njegovih prejšnjih zaslug za narod češki. Tako se je godilo dr. Matušu, ki je posebno poudarjal potrebo nemščine, katera bode v Avstriji vedno ohranila neko prednost, katera je že utrjena v zgodovini. Njemu se zdi, da je nemščina potrebna za posredovalni jezik mej raznimi avstrijskimi uradi.

Zagovorniki nemščine se seveda sklicujejo na visoko nemško kulturo, in da so Čehi prisiljeni zajemati iz nemškega slovstva, zlasti kar se tiče višjega znanja. S tem seveda obračajo le vodo na nemški mlin, kajti Nemci so takoj pripravljeni take izjave porabiti v svojo korist, da kriče o nedostalsnosti češkega slovstva, katero je še le v povojih in ne bode nikdar zadostovalo zahtevam časa in narodnim potrebam. Ta argument, ki se navaja za potrebo nemščine, pa tudi povsem ne velja. Češka literatura že dandanes zadostuje skoro za vse znanstvene poklice, posebno je pa že tehnično slovstvo se lepo razvilo. Mnogo inženjerjev čeških se je že izobrazilo, ki ne znajo niti besedice nemški, pa vender, kar se tiče strokovnega znanja, neso slabši od nemških tehnikov, temveč je še večkrat nadkrijujejo. Če so morda Čehi v nekaterih družih strokah malo zaostali, je temu le to krivo, ker predolgo neso dobili vseučilišča. Stvar se bode pa sedaj kmalu popravila. Da pa bodo učenjaki češki, ki se hočejo v kaki stroki posebno izobraziti, zajemali tudi iz nemščine, je čisto naravno, vsaj tudi

nemški zajemajo iz francoskega, italijanskega in angleškega slovstva. Tu pred nami je več nemških znanstvenih knjig, v katerih dotični pisatelji navajajo vire, iz katerih so zajemali. In čuda, največ so zajemali iz francoske literature. To se bode vsakdo sam preveril, če pogleda „Fiedler, Darstellende Geometrie, Schell, Kraft und Bewegung, Wüllner Experimentalphysik, Wiedemann, Lehrbuch der Elektrizität, torej dela najboljših nemških učenjakov. Če tudi je potem jasno, da je zlasti za učenjake, ki se pečajo s matematičnimi znanji, potrebna francosčina, vender avstrijski Nemci ne zahtevajo, da bi se uvela v nemške gimnazije v naši državi. Kdor jo potrebuje, si jo že prisvoji. Tako je tudi z nemščino pri Čehih, kar se tiče literarne potrebe.

S tem seveda nikogar ne odgovarjamo, da naj se nikar ne uči nemščine, kakor bi nikogar ne odgovarjali, da naj se nikar ne uči jezika kacega drugega kulturnega naroda, temveč le konstatujemo, da ni tako silno potrebno, da bi zastopniki češkega naroda morali zanjo hoditi v ogenj.

V „Politiki“ je nek češki pravoznanec minuli teden na dolgo razpravljal jezikovno vprašanje. Nam nedostaje prostora, da bi mogli vse natančno povedati, kar je navel češki učenjak. Če bi kdo le površno pregledal to razpravo, bi si mislil, da se mož res poteguje za pravice češkega naroda in jezika. Govori o mnogih stvarih, o ljudskem šolstvu, o Kvičale zakonu, in večkrat kaj odločno poudarja češko stališče. Vse to pa le zategadel, da bi ne kako preslepil čitatelja. Nazadnje pa pride do tega, kar je njegov namen. Nemščina se mora uvesti v češke srednje šole kot obligatni predmet, kar dosedaj še ni bilo.

In kako zvijačno naj bi se to izvelo. Kar ukazati se to lahko ne more, na potu je član XIX. državnih osnovnih zakonov, ki velja tudi za srednje šole. Pisec dotičnih razprav je našel sredstvo zato v razsodbi državnega sodišča, zastran pouka nemščine na štirirazredni ljudski šoli v Šmarji pri Jelšah. Državno sodišče je tedaj se izreklo, da ne nasprotuje gori omenjenemu ustavnemu članu, če se otroci v šoli silijo učiti drugega deželnega jezika, ako se njihovi stariši ali pa popečitelji ne izjavijo začetkom leta proti temu. Po tem načelu mora se marsikak slovenski otrok učiti nemščine, ker so njegovi sta-

riši prenemarni ali pa prenevedni, da bi se bili izrekli proti temu. Tako naj bi se pa na čeških srednjih šolah proglasila nemščina za obligatni predmet za vse učence, katerih stariši temu ne ugovarjajo. Da bi se pa ne moglo trditi, da se ruši jezikovna enakopravnost, naj bi ravno pod temi uveti češčina bila obligatna na nemških srednjih šolah v češkem kraljestvu.

Kaj bi bila posledica takej odredbi. Češki učenci bi se največ učili nemščine, mej Nemci bi se pa vzdignila močna agitacija proti češčini in vsi nemški učenci bi se oprostili tega nauka, češ, čemu bode Nemcem češčina. „N. Fr. Pr.“ pravi, da družega uspeha bi tako urejenje imeti ne moglo in pristavlja, da je nemščina nekaj več nego drugi deželni jezik, državni jezik namreč, da se torej ž njo mora drugače postopati nego s češčino. To svojo trditev je Dunajski list podprl baš z izjavami češkega poslanca Matuša o važnosti nemščine. Tako znajo naši nasprotniki porabiti vsako nepremišljeno besedo slovanskih politikov.

Kar predlaga češki pravoznanec v „Politiki“ zdi se nam prav podobno dovoljenju zloglasnih 600 gold. v kranjskem deželnem zboru za pouk družega deželnega jezika. Tudi te Judeževe groše dovoljili so narodni poslanci z izgovorom, da se bodo porabljali tudi za pouk slovenščine mej nemškim prebivalstvom na Kranjskem. Pozneje so se pa menda vender porabljali le za pouk nemščine.

Mi ne tajimo, da bi bilo ložje izvesti ravnopravnost v uradih na Češkem, če bi tudi dovolj nemških uradnikov znalo češki jezik, ali ta pot ni prava, ki jo priporoča „Politik“, do tega smotra. To se dá le doseči, če se bode odločno od vsacega uradnika zahtevalo na Češkem znanje obeh deželnih jezikov. Nemci bodo že potem gledali, da si prisvoje znanje češčine, če bodo hoteli stopiti v državno službo, kakor si tudi Čehi prisvoje v taci slučajih znanje nemščine. Res, da bodo Nemci se pritoževali, a država ima pravico zahtevati od uradnikov sposobnostij, kakeršnih jim treba, to je priznala baš sedaj tudi „N. Fr. Pr.“. S tem se bodo Nemci prisilili, da bodo spoznali, da je tudi češčina potrebna.

Nobena druga pot pa ne pelje do sprave in enakopravnosti, najmanj pa vedno poudarjanje po-

LISTEK.

Samomorilec.

Šaljiva črtica.

(Konec.)

O, tudi uredniki imajo še nekoliko srca!

Ginjen ustane g. Zmaza, stopi k oknu, zrè v temo in išče nehoté z očmi večerno zvezdo...

V istem hipu bije v sobi viseča zakajena ura jedno čez polnoč. — Urednik se vzdrami, spomai se na uredniške svoje dolžnosti, žalost mu mine iz obraza, in zadovoljno mu zrò oči skoz nanosnik št. 16. Usede se in piše, in ob treh bila je vsa vsebina za list sestavljena:

Jeden uveden članek zoper demokrate v obče, drug članek zoper demokrate v posebej, — elegičen uvod, potem samomor sam, nadalje z najdebelejšimi črkami pismo, nekoliko prenarejeno, podaljšano in skrajšano, nadalje notica, da je nekje nekdo nekaj slišal v vodo pasti, in da ni neverjetno, da je bilo tisto nekaj samomorilec Kačar, in več takih rečij.

Drugi dan sledili so na novo članki, v kojih so se imenovali demokratje morilci Kačarja, nadalje naznanjalo je uredništvo, da se je v hitrici včeraj urinilo v pismo nekaj napak; zato podalo se je pismo še jedenkrat v pravej, nepopačenej obliki z najdebelejšimi črkami, poleg njega ob strani pismo v včerajšnji obliki v primerjanje, a pod črto bile so navedene vse razlike mej včerajšnjim in denšnjim pismom. — Na dolgo bilo je razpravljano, kje da bode vrgla voda na kopno Kačarja i. t. d.

Bilo je tvarine za ves teden. — Gospod Zmaza pričel se je rediti. Najbolj ga je to veselilo, da neso drugi listi ničesar vedeli o skrivnostnem samomoru povedati, le skromno so si izposojali sem in tja kako malo notico iz „najnovejših novic“, koje so prej vsi listi le zaničljivo prezirali. To pa se je gospodu Zmazetu boljše zdelo nego še pol tucata takih samorov.

A ko je bil minol teden, kar je bil prejel gospod urednik osodepolno pismo, postal je nekako slabe volje.

Reč je že predolgo trajala; zdaj bi se bilo vender že moralo najti truplo nesrečnega... So ga li ribe pojele, ... ali pa je tako nerodno skočil v

vodo, da se je zamotal v kako blato, in voda ga ne more vzdigniti —? Znabiti je celo že v črnem morji? — Stoj, to bi se dalo morda v zvezo spraviti s kotalikajočim se rubljem! To je ideja, a... ta prokleti naročnik, ki je bil zažugal, da popusti list, ako pride še kedaj rubelj na vrsto!... Sploh ti naročniki, — svojat, koje bi bil najrajše popustil, da ni neko težko biti listu brez njih! Danes pretijo mu zopet trije naročniki, da puste list, ako se ne aajde vsaj v treh dneh truplo Kačarjevo...

Iz jeznih teh mislij zbudi g. Zmazeta trkanje na dveri. — Ustopi mlad mož, s širokokrajnatim klobukom, dolgimi lasmi, pošvedranimi čevlji, — hlače in suknja oguljena, in gumbi jako štedljivo nasajeni. Postane pa ponižno pri dverih.

„Gospod urednik Zmaza? Me ne poznate? Moje ime je Kačar.“

Gospod urednik so nekoliko zazijali.

„Pred tednom sem Vam bil neko pismo poslal.“

Gospod urednik pričeli so se daviti in le teškim trudom izbruhali so besede: „Ka-a-aj? tisti, ki je pred kratkim utonil? ...“

Mladi mož s širokokrajnatim klobukom ponižno pokima: „Da, isti, pa sem bil premislil. Sem oddal

trebe nemščine. Slovanski poslanci tudi nima jo nobenega povoda potezati se za predpravi ce nemškega jezika vsaj za to še preveč skrb e drugi mogočnejši faktorji. Zastopnikom slovanskih narodov bodi vedno vodilo le — osnovnih državnih zakonov član XIX.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 5. septembra.

Liechtensteinov predlog ima celo mej tirolskimi kmeti nasprotnike. Te dni poročal je tirolski poslanec Kathrein svojim volilcem, kar se oglasi nek kmetijski župan, da se ne more strinjati z Liechtensteinovim predlogom, ker bi škodoval narodnej izobraženosti. Potreben pa tudi ni, ker se tudi sedaj otroci v verskem duhu odgojujejo. S tem je župan spravljal konservativnega državnega poslanca v veliko zadrego, kajti tudi on ni mogel ugovarjati, da bi se mladina sedaj v šoli v verskem duhu ne vzgajala.

Danes se je v Zagrebu začela pravda proti **hrvatskemu** listu „Hrvatska“, ker je prestopil svoj program s tem, da je objavil nekatere članke v ruščini. Pri sedanjih razmerah na Hrvatskem se že naprej skoro lahko ugane, kakšen bode izid te pravde.

Vnanje države.

Govori se, da bode cesar **avstrijski** letos pohodil **italijanskega** kralja v Rimu in sicer malo pozneje nego cesar Viljem. Ta vest se nam ne zdi prav verjetna. Že več let se govori, da se cesar kje v Italiji snide s kraljem Umberto, a dosedaj se ta vest ni nikdar obistinila. Cesar bi baje že bil kralju vrnil njegov pohod na Dunaji, toda v Kvirinalu žele, da bi se shod vršil baš v Rimu. Proti temu pa imajo pomisleke na Dunaji, ker bi papežu ne bilo po volji. Cesar Fran Josip kot katoliški vladar se tudi mora bolj ozirati na želje papeževe, nego pa cesar Viljem.

Časopisi ugibljejo, zakaj se je ločitev zakona kralja **srbskega** odložila za tri mesece. Nekateri trdijo, da je kralj s tem preprečil neke nakane kraljice, zaradi katerih se je pripeljala v Bukurešt. Kake so pa te nakane, nihče ne ve. Drugi pa trdijo, da hočejo počakati, da se snide nova skupščina. V njej bodo vladni pristaši sami sprožili to vprašanje in se izjavili, da je ločitev potrebna. Ko bi se vladni pristaši res predružili kaj takega storiti, izgubili bodo zadnjo trohico popularnosti pri narodu. Kakor se vidi, vladni sami napravljajo ta stvar velike skrbi in bi torej najraje videla, da bi se stvar kako z lepa poravnala.

Cankov je baje jako nagovarjal **Rusijo**, da naj z energičnim postopanjem odstrani **bolgarskega** vladarja. Razkladal je, da se bode knez mnogo dalje držal, nego Rusi mislijo, ker je jako bogat. Ruski vladni krogi so mu pa dali razumeti, da Rusija za bolgarsko opozicijo ne bode hodila po kostanj v ogenj. V „Novem Vremenu“ pa svetuje nek Bolgar Rusiji, da naj se sporazumi z nekaterimi bolgarskimi mogočniki, da bodo spodili princa Ferdinand. Zato ne treba družega, da jim le zagotovi varnost osebe in premoženja, ko bode prognan Koburžan. V Rusiji se za bolgarsko vprašanje več toliko ne brigajo in vedno bolj prodira prepričanje, pa morajo Bolgari sami najprej vse sile napeti, da se znebe nemškega prisiljenca.

General Boulanger je na potovanji. Kam da je odpotoval, se gotovo ne ve. Njemu nasprotni **francoski** listi trdijo, da v Nemčijo, kjer se snide s knezom Bismarckom. Drugi pa zagotavljajo, da je odpotoval na Švedsko, od koder pojde v Rusijo. „Figaro“ je pa izvedel, da so videli Boulangerja v nekem gledališču v Madridu. Nekateri pa trdijo, da general Francije še ostavi ni. Kdo ima prav?

Nemški cesar ne bode pohodil v Rimu le kralja italijanskega, temveč tudi papeža. V Vati-

pismo, pa sem našel pet forintov. Kaj naj v vodo skačem, če imam pet forintov, kaj ne? — Do danes sem ž njimi shajal. Danes sem pa suh in pridem torej k Vam . . po svojo nagrado, veste, za tisto pismo, ki ste je bili natisnili. Za Vas bilo je dobra snov. (Urednik je bil uverjen, da ga v najkrajšem času zadene mrtvoud.) Pet goldinarjev ne bo preveč. Ob enem Vam tu prinašam popravek za jutrašnji list, da še nesem bil v vodo skočil. Jaz sem pošten človek, ne bi imel rad, da me kdo zmatra goljufom in lažnikom. (Urednik je bil višnjev postal ter se tresel.) — Hočete? Saj meni je vse jedno, li hočete li ne. O, nadležen nesem! A jaz sem pošten človek, bodem pa v drug list nesel popravek. (Urednik je kratko zatulil, skočil raz sedež ter strgal iz rok mlademu možu skromno govorečemu list s popravkom, a oni je nadaljeval.) Hvala, blagovolite mi izplačati nagrado tudi za ta popravek, — pet goldinarjev ne bo preveč. Jaz sem pošten človek, drugače bi moral . . .“

G. Zmaze je besnel. Izvlekel je iz listnice desetak, zmečkal ga in planil tja na ubogega Kačarja ter mu dragoceno papirnato kroglico v usta

kan se pa cesar ne bode vozil iz Kvirinala, temveč iz nemškega veleposlaništva. Cesar Viljem ni nameraval obiskati kralja baš v Rimu, a se je z italijanske strani izrekla izrecna želja, da se snideta ravno v prestolnici.

Dopisi.

S Pivka 1. septembra [Izv. dop.] Čakal sem vedno, da bode vender morebiti kdo za pero prijel ter nekoliko popisal novo podzemeljsko jamo, katero so našli nekateri Pivčanje. Neki gospod nas je zmiraj spodbujal ter vabil, naj jedenkrat ogledamo to čudno podzemeljsko votlino, a mi misleč, da se norčuje, mu nikakor nismo hoteli ustreči, bili smo kakor neverjetni Tomaž.

Naposled pa, ker nas nikakor pri miru ni pustil, odločili smo vendar 25. avgusta dan, da si ogledamo to jamo. Kmalu popoldne odrinemo jo proti Trnjam do tamošnjega g. učitelja, kateri nam je obljubil, da nam pot pokaže do tja. Odpočivši se malo pri njem, začeli smo jo korakati proti jami. Hodili smo do nje dobre pol ure iz Trnja.

Malo vroči usedli smo se mali čas pred jamo, kar ustane neki gospod ter reče, naj prižge vsak svečo. Storili smo to, ter počasi se začnemo pomikati v podzemeljsko votlino. Precej pri uhodu v jamo čudili smo se že vsi ter mislili, kaj bode še naprej. Nismo se motili. Seveda pot je slaba ter mora se dobro paziti, kam da se stopi. Toda mi Pivški turisti nismo se tega nič ustrašili.

Najprvo šli smo kaci 60 metrov naravnost pod zemljo, potem jo pa krenemo na levo stran. Ker je pa bila naša razsvetljava premajhna, zakurili smo velik ogenj, misleč si, naj služi namesto elektrike. Pri svitu ognja začeli smo vse bolj natanko ogledavati in videli smo krasne podobe. V prvi vrsti naj omenjam „jaslic“, katere so tako krasno izdelane, kakeršnih celo o božiču ne vidiš. Nadalje je kaj lepo narejena „peč“, kakeršne, gospod urednik, gotovo Vaših pekov nobeden nema, ter velikansko zagrinjalo, katero smem primerjati onemu v Postojnski jami. V tej jami je tudi velik prostor, pripraven za plešišče, na katerem bi se prav lahko vrtilo 100 parov. Nad tem pa vise daleč nizdolu veliki kapniki. Visočina je pa tolika, da oko ne more vsega razločiti.

Potem smo šli še na desno, kjer zopet opazimo velikanske kapnike, lepe „orgle“, „vrata“ ter druge iz kapnikov sestavljene podobe, katerih pa ne bodem opisoval (kakor se nam dozdeva, dalo bi se na desnej še naprej kaj najti. Nekoliko se že sluti, seveda brez truda ni nič).

Pregledali smo vso jamo, ter reči smemo, da je krasna. Kakor slišim, nameravajo sedaj Pivčanje izlet tjakaj. Jaz jim tudi svetujem, naj res to storijo, gotovo se nobeden ne bode kesal, kdor bode jamo videl.

Jama je oddaljena dobro uro od Št. Petra, kraj, na katerem je, kliče se Malo Ulačno.

Z Vrhnike 3. septembra. (Slavnost štiridesetletnice presvetlega cesarja.) Naš trg tudi ni zaostal pri praznovanju štiridesetletnice, marveč s ponosom se smemo ozirati na 26. dan avgusta, kajti občinstvo storilo je vse, kar je bilo v njegovi moči. Že ko je počil glas, da se bode v to svrhu sestavil poseben odbor, je bilo ljudstvo toliko navdušeno, da se je čul glas: „To je prav,

mašil in kričal: „Tu imaš, tu imaš, le molči in idi, — ti, ti . . .“ Rabil je tu par prav parlamentarnih izrazov, a ob enem skozi vrata suval ubogega samomorilca.

Potem pade v naslonjač in stoka. — A že se zopet prikaže pri vratih osodepolna podoba Kačarjeva.

„Oprostite, g. urednik, pozabil sem nekaj. Ko ta denar porabim, mi, razumite, skoraj ne bode družega preostajalo, ko da skočim v vodo. Saj veste naši demokratje . . .! Bodem tako prost, da Vam zopet sporočim to. — Bi li ne hoteli že naprej mi nagrado . . .“

Gospod Kačar ni končal tega stavka. Spoznavši nevarni svoj položaj skočil je ko strela iz sobe ter zaloputnil za saboj vrata, ob kojih se v istem trenutku zarožljale velike škarje uredniške, in bobné razbil se je ob zatvorjenih dverih lonec s popom, namenjen skromnemu možu s širokokrajnatim klubkom . . .

Popravka dotičnega pa nesi čital v „najnovejših novicah“ niti sledeči dan niti pozneje.

F. X. M.

Vrhnika ne sme biti zadnja, za našega cesarja se spodobi, da se napravi čast.“ Te vroče želje spolnile so se tudi dejanski. Slavnostni odbor pod predsedništvom gospoda dekana J. Koprivnikarja, sestavljen iz zgolj inteligencije Vrhniske, žrtvoval je obilno denarja ter prizadeval si na vse kriplje, da je postal ta dan sijajen. Ni dolgo trajalo in imel je na razpolaganje izdaten znesek za stroške. Kakor je sploh treba pri enakih podjetjih jedinosti in reda, sta bila tu oba v soglasji. Slavnostni prostor bil je poln cesarskih, avstrijskih in narodnih zastav. Gledé dekoracije gre vse priznanje gosp. Obrezi, c. kr. poštarji.

Še nekaj posebnega imam zabeležiti. Napravil se je čez Ljubljano pod načelnikom cestnega odbora g. Karolom Kotnikom nov železen most, izdelan na Dunaji v tovarni „Gridel“. Ta most je trgu v krasoto. Most bil je ravno dan pred 26. avgustom izgotovljen. Ako si par dni poprej hodil po trgu, videl si, kako se je gibalo mlado in staro, revno in bogato.

Na predvečer čulo se je pokanje možnarjev, vrla „Idrijska banda“ s spremstvom 8 mož požarne brambe z lampijoni pa je korakala po trgu ter nas razveseljevala z veselimi koračnicami. Ob 2. uri čez polnoč že je natančno pok in zvonjenje („pinkanje“) veseli praznik. Ob 1/2 10. uri zbrali so se v čitalnici dostojanstveniki, na čelu jim g. c. kr. okrajni glavar Mahkot, ter se se v družbi domače in Verdske požarne brambe z godbo podali v „Hrib“ k sv. maši, katero je daroval kanonik in državni poslanec g. Klun. Pri maši pela se je o. A. Hribarjeva: „Missa tota pulchra es Maria“ tako izborna, da se redko kje na deželi kaj jednečega čuje. Slava pevcem in pevkijam! Pri offertoriji — „Ave-Förster“ — čuli smo zopet po dolgem prestanku mili glas g. Lenarčiča. Koncem maše se je kaj ginjaivo zapel „Te deum“ in potem „Cesarska“, katero je godba v cerkvi ponovila. Sprevod po maši bil je nazaj v trg isti, kakor v cerkev.

Ob 1. uri pričel se je banket v veliki dvorani g. Drabekove gostilne, katera je bila kaj okusno ozaljšana. Pri banketu vrstile so se razne napitnice. Prva na presvetlega cesarja.

Ob 3. uri sprejemali so se vnanji gosti: pevsko društvo „Slavec“, klub narodnih biciklistov in požarni brambi iz Borovnice in Horjula.

Ob 4. uri je pozdravil gosp. predsednik slavnostnega odbora prišle goste najpriskrnejše. Za njim nastopil je na balkon g. dež. glavar dr. Poklukar ter je z naudušenjem lepo in ganljivo govoril. Končal je svoj govor s trikratnim „živio“-klicem na presvetlega cesarja, na kar je ljudstvo iz tisoč grl ta klic dolgo trajajoče ponavljalo.

Mej tem se je zbralo pod vodstvom učiteljstva tukajšnja mladež, broječa nad 400 glav, na prostoru g. Obreze, katerega je v ta namen radovoljno prepustil in z zastavami bogato okrasil. Zasadila se je prva lipa ob cesti, da priča potomcem, kako se je slavila 40letnica cesarjevega vladanja. Prvi govoril je J. Canker, učenec IV. razreda; ob kratkem naslikal je pomen slavnosti, za njim učenka Fr. Opeka, ter gospoda c. kr. okrajnega glavarja v imenu mladine ganljivo pozdravila in mu poklonila lep šopek. Oba govora sta gospodu tako dopadala, da je oba obdaril in potem šolsko mladež s kratkimi a jedernatimi besedami nagovoril. Šolski nadzornik g. V. Levstik povzamo potem besedo, podarja prelepe čine presvetlega vladarja, naudušuje mladino k udanosti in pokorščini do habsburške hiše ter priporoča seobno varstvo drevja. Končala se je slavnost s cesarsko pesnijo. Sedaj prevzele so preblage gospé pogoščenje mladine in razdelitev knjižic „Fran Josip I.“ in „Naš cesar“. Za tem se je novi most blagoslovil. Mej opraviлом je „Slavec“ zapel „Molitev“. Dalje se je vršila ljudska veselica, pri kateri so nas slavčje žgoleči „Slavci“ kaj dobro z narodnimi pesnicami razveseljevali. Gosp. Medenov glas v pesni „Popotnik“ je očaral vse občinstvo. Prav hvalno moramo svoje priznanje izraziti c. kr. rudniški godbi, da je tako vztrajno delovala.

Ko se je pričela noč, zasliši se strel in na holmci sv. Trojice zažaré trije mogočni kresovi in hkratu sta bila trg in „Hrib“ vsa v svetlobi! Najbolj so se odlikovala poslopja gg. Frana Kotnika, Jurce, Obreze, farovž in kaplanija. Poleg teh pa si zagledal veliko transparentov in lepih napisov. Godba je privabila takoj množico ljudstva, požarne brambe, nesoče lampijone v rokah — in hajd — skozi trg, Hrib, okoli cerkve in mimo Teršarja po novej cesti do mosta, kjer se novo veselje pričelo. Most v ti-

sočih lučicah, z zastavami okrašen, na Ljubljani pa godba in mično petje na čolnih poleg bengalične razsvetljave in spuščanjem raketov pod vodstvom g. J. Grudna, c. kr. davkarja. „Slava prirediteljem!“

Prosta zabava združila je na slavnostnem prostoru zopet veliko ljudstva, v dvorani g. Drabeka so se naši dijaki sešli ter „narodne“ popevali. Kaj pa čitalnična dvorana? Ta je bila „kras“ večera. Gospé in gospodičine v obilnem številu so se z gospodi vrtile v pozno noč. Izraziti moramo svojo zadovoljnost, da se je vsa slavnost v uzornem redu vršila. Mislimo, da se je vsak na svoj dom vračal s trdnim prepričanjem, da smo 40letnico našega vladarja resnično vredno praznovali. S . . . c.

Domače stvari.

— (K Sokolski petindvajsetletnici.) — Znani rodoljub in požrtvovalni podpiratelj vseh narodnih podjetij gospod Josip Gorup na Reki, poslal je kot častno darilo za tekmovalno telovadbo Sokolsko pet in dvajset cekinov. Slava vrlemu možu!

— (K vsporedu „Sokolove“ petindvajsetletnice — dodajamo, da bode v nedeljo dne 9. t. m. o polu osmih zjutraj v cerkvi na Rožniku maša, katero bode daroval gospod Gregor Einspieler in pri kateri bodo peli pevci Ljubljanske čitalnice.

— (K petindvajsetletnici Sokolski.) Sokolstvo češko zastopalo bode 80 članov in sicer: iz Prage, Češkega Broda, Melnika, Plzna, Tabora, Nimburka, Budejevic, Kouřima, Piska, Pelhřimovega, Vamberka, Sobjeslave, Hrudima, iz Kraljevih Vinogradov in iz Strakonice. S Sokoli pride tudi slavni sekstest trobentačev iz tovarne g. Červenega v kraljevem Gradcu. Češkimi izletniki na čelu bode dr. Podlipný.

— (Koroški deputaciji k Sokolskim slavnostim) pridružili se bodo še gospodje: Josip Le ndovšek, c. kr. profesor v Beljaku, J. Pihač trgovec v Beljaku, Fran Hrašovec, okrajni sodnik v Špitalu, in Rupert Zablatnik, posestnik v Bilčji vasi.

— (Častni dar koroških Slovencev Ljubljanskemu „Sokolu“), kateri se je omislil po radodarnih doneskkih koroških rodoljubov, došel je ravnokar društvenemu odboru. Ta dar je dragocen svilen trak z umetnimi našivi v pristnem zlatu. Izdelala ga je tvrdka Josip Deiller na Dunaji. Trak, od težke belo-rudeče moire-svile, je 25 cm širok in 1½ m dolg. V gorenji zanki nosi jugoslovanski grb (polumesec z zvezdo.) Na belem traku je zlat napis: „Koroški Slovenci“, na rudečem: „Ljubljanskemu Sokolu“; na obeh spodnjih delih pa: „Ob 25 letnici — Dne 8. septembra 1888.“ Na konceh dičijo trak težke resice (franže) ter je sploh obšit z umetno vezanimi vrvicami. Vse vezene so izvršene od teškega, pristnega zlata. Skratka: ta trak je res „častni dar“, s katerim so zavedni koroški Slovenci pokazali, da vedo dostojno čislati in ceniti delovanje „Ljubljanskega Sokola“, dejanskega buditelja narodne zavesti. Opisani trak izročila bo Ljubljanskemu „Sokolu“ dne 8. septembra posebna koroška deputacija, broječa dvajset članov, mej katerimi so večinoma posestniki iz Podjunske, Rožne in Ziljske doline.

— (Dragocena, preko 200 gold. vredna trakova, katera bodo poklonili zastavi „Sokolovej“ koroški Slovenci, razstavljena bosta jutri in pojutranjem na ogled v izložbenem oknu prodajalnice gospe Marije Drenikove, na Kongresnem trgu št. 7.

— (Umrli) je včeraj v Mokronogu v 42. letu dobe svoje g. Ivan Tisen, v Ljubljanskih narodnih krogih jako dobro poznat in priljubljen mož. Pred leti bil je odlični član „Sokola“ in drugih narodnih društev, pozneje preselil se je na Dunaj, kjer je bil v trgovskih krogih jako znan in čislán. Lahka mu zemljica! — V Ljubljani umrl je preteklo noč v 86. letu dobe svoje g. Anton Povše, po domače Anžok, oče mestnega odbornika g. Fr. Povšeta. Naj v miru počiva!

— (Slovensko delavsko pevsko društvo „Slavec“) priredilo je včeraj zvečer novemu deželnemu glavarju dr. Poklukarju lepo sere-nado. Slavčevi pevci, katerih je bilo do 50, peli so pod vodstvom g. viteza Janušovskega zbore: „Svoji k svojim“, Nedvedovega „Popotnika“ in Ipavčeve „Slovansko pesen“. Petje bilo je izborno, zlasti

pa je g. Meden s svojim krasnim glasom elektrizeval poslušalce, katerih je bilo par tisoč. Deželni glavar g. dr. Poklukar zabaval se je v krepkih besedah na tej ovaciji in ko je naposled zaklical: Živeli! živila domovina! ponovili so se mogočno ti klici izmej mnogobrojnega občinstva.

— (Cesaričinja Štefanija) napotila se je včeraj iz sijajno okrašenega Senja čez Vratnik in Otočac k divnim Plitvičkim jezerom, katerih fotograficne slike so v visoki gospej vzbudile željo, na lici mesta ogledati si izredno prirodno krasoto. Fotograf Hinko Krapek predložil je cesaričinji album rečenih jezer, vrhu tega pa še nastopno narodno bajko: „V prastari dobi je zavladala v onem kraju silna vročina in nastala je velika suša. Narod je obupaval, ker nikjer ni bilo vode. Gorske živali, drobne ptice, vse kar živi, trpelo je silno žejo. Ljudstvo v svojem obupu krene k Črni reki, ki je vedno imela dovolj vode in hladila ta gozdni kraj. Narod dojde k Črni reki, a tudi ona je suha, žene in otroci začno plakati in vsi začno moliti. Hkratu začuje se glasba v daljini. Čarobni glasovi prevzeli so narod in vsi obrnejo oči tja, od koder je dohajala glasba. In bilo je kaj videti! Po Črne reke strugi prihaja krasna žena, črno oblečena. Za njo pa sijajno spremstvo. Lepa žena pride bliže in nagovori narod, ki jo je, začuvši njene besede, nazval „Črno kraljico“. Ona upraša narod, česa želi. Narod odgovori, da gine od žeje. Črna kraljica obeča, da bode narodu dajala vode, dokler bode dober. In res, nebo se kmalu zaoblaci, začne se bliskati. Dež prične. Deževalo je vso noč in zjutraj zagleda narod da se je v črne reke strugi napravilo jezero, poslej imenovano „Proščansko jezero.“ Iz hvaležnosti je narod kraljici napravil dvorec. Ona je nekaj časa bivala v Liki in Krbavi, pohajala narod in tešila ga. Na jedenkrat pa je izginila. Narod je mnogo pripovedoval o njej. Na jedenkrat zavladata je v narodu tuga po kraljici. In narod krene v Ciginovec in začne klicati kraljico, ker se je mislilo, da ima ondu svoje podzemne dvorce. Zdajci začuje se pod zemljo glasba, nad njo strese se zemlja in nastane še par jezer. Na jedni steni prikaže se črna kraljica v sijaji svoji in pregovori narodu, da je sedaj dlje časa ne bode videl, a naj v tem času ne obupa. Ta čas bode poln izkušenj za narod. Pretrpel bode mnogo borb, hodil bode v boje za krščanstvo in svobodo, a naj ne obupa, ona bode došla in utešila ga. Znamenje dohoda njenega bode to, da bodo na bližnjih brd vrhuncih zažareli kresovi in da se bodo povrnila boljši časi za narod“. Lepa ta bajka je jako laskava za cesaričinjo, ob jednom pa kritika hrvatskih razmer.

— (Šolsko leto na gimnaziji Ljubljanskem) prične dne 18. t. m. Upisovanje na novo ustupivših dijakov bode dne 15. in 16. t. m. drugi, tej gimnaziji že pripadajoči dijaki, naj se oglašajo dne 17. t. m. Usprejemni in ponavljalni izpiti bodo 17. in 18. t. m.

— (V Ljubljano) pala je danes dekla iz gostilne pri sv. Janezu na Poljanski cesti, ko je pri vodi prala. Pogumen vojak domačega 17. pešpolka skočil je za njo in jo rešil, dasi je bila že izginila pod vodo.

— (Iz št. Petra na Krasu) se nam piše v dopolnitev današnjega dopisa s Pivke: Dne 3. t. m. o polnoči našli so na desni strani drugo veliko jamo, ki po svojih kapnikih prekaša Postojnsko. Prostor v njej velik, tla se blišče, kakor bi bila z briljanti posejana. Zdaj kopljejo naprej, da razkrijejo še jedno jamo.

— (Pojasnilo.) Rajni, častiti gospod prošt Jožef Zupan so darovali naši občini leta 1886 nov zvon mej drugimi pogoji s to željo, da naj občina poskrbi, da bi se vsako leto dne 15. avgusta na Veliki Šmaren pri danzvonjenji kake dvajsetkrat ustrelilo s topičem. Letošnje leto se ni moglo izpolniti, ker ni bilo mogoče smodnika dobiti za isti dan; to spričujejo tisti, pri katerih in po katerih se je smodnik iskal. Sklenilo se je potem takoj, da se bode na Mali Šmaren streljalo in to se je tudi bratu od častitega gospoda prošta naznanilo. Pred tremi dnovi dojde podpisnemu županstvu anonimno pismo, v katerem se zelo zabavlja in se mu zelo grda nehvaležnost predbaciva. Dopisnik se je hotel pod krinko izpremenjenje pisave prikriti, toda spoznali smo ga takoj. Je-li to možato od njega, da z brezimnimi pismi brez uzroka napada? Zakaj se ni potrudil v občinsko pisarno in ondu svojo srčno bol razkril in prepričan naj bode, da bi se mu vse od-

kritosrčno pojasnilo. Županstvo tedaj želi, da bi ovi mož ne utikal povsodi svojega nosa in da bi raji pred svojim pragom pomedel smeti, ki jih je že pred več leti popustil.

Županstvo trga Kroke dne 3. sept. 1888.
V. Klinar.

— (Zaveden prosjak.) V nekem malem mesteci na Dolenjskem pride k tamošnjemu županu — znanemu narodnjaku prosjak, ki ga v blaženi nemščini poprosi malega daru. Župan povpraša ga po njegovem rojstvenem kraju. „V Mokronogu sem doma“, veli slovenski odgovor. „Tako, v Mokronogu ste doma, pa beračite v nemščini na slovenskih tleh?“ reče mu župan nevoljen. „Oprostite gospod župan!“ odvrne mu berač, „po moji skromni sodbi zdi se mi lepše, če ljudje mislijo, da prosjači nemškutar, ne pa Slovenec“.

— (Blizu Laškega trga) so v nedeljo po noči nepoznani lopovi železničnega stražnika Ig. Lončino zavrato napali, smrtno ranili in na tir položili. K sreči ga je delavec Trček pravočasno našel in s tira spravil, predno je došel kurirni vlak, s katerim se je vozila cesaričinja Štefanija.

— (Iz Žalca) se nam piše dne 4. t. m. Kupčija s hmeljem je v Savinjski dolini jako živa. Razen domačih je samo v Žalci še 6 tujih kupcev s Češkega in Bavarskega. Cene poskočujejo dan za dnevom. S prva plačeval se je meterski stot s 70—80 gld. sedaj pa že 120—130 gld. Slaba letina v inozemstvu, posebno na Angleškem je uzrok, da se cene tako boljšajo. Lani se je hmelj sprva prodajal po 45 gld. kvintal, pozneje pa po 80 gld.

— (V kranjsko hranilnico) uložilo je meseca avgusta 1599 strank 402.032 gold., 1954 strankam izplačalo se je 422.076 gld. 29 kr.

— (Morskega volka), nad štiri metre dolgega, pripeljali so v ponedeljek zjutraj ribiči na Reko. Ujeli so ga bili blizu Lukova.

— (V Tržiči) sta na dvorazredni dekliški šoli razpisani službi dveh učiteljic. Plača 450 in 400 gld. Prošnje do 15. t. m.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 5. septembra. Cesar in cesarjevič po kratkem postanku v Budejevicah, kjer sta ogledala po povodnji opustošene mestne dele, zvečer semkaj dospela. Cesar podaril preplavljenecem v Budejevicah 5000 gld. — Z Gorenjo Avstrijskega prihajajo poročila v velikih škodah vsled povodnji.

Požun 5. septembra. Voda odtrgala jednajst z žitom natovorjenih in zasidranih ladij.

Dijon 5. septembra. Ne daleč od tukaj skočila sta s tiru in trčila dva vlaka. Dvanajst mrtvih, dvanajst ranjenih.

prinaša v IX. zvezku naslednjo vsebino: 1. Gorázd: »Stara pravda«. Venec balad. VIII. — 2. Rádin-ski: Moja sreča. Pesem. — 3. Josip Starè: Vanda. Povest. (Konec.) — 4. Zamejski: Obup. Pesem. — 5. Slávmir: Človeško oko. Pesem. — 6. Josip Rákež: Hypnotizem in njegovi pojavi. — 7. Ivan Vrhovec: Iz domače zgodovine. IV. Francosi v Novem Mestu. (Konec.) — 8. Planinec: Oj, ljubi me! Pesem. — Slávmir: Slike iz rudárskega življenja. II. Mlákarjeva Tonica. — 10. Anton Svetek: Spomini na okupacijo Bosne. (Dalje.) — 11. Ivan Pogodin: Po nòci. Pesem. — 12. F. Navratil: Belo-kranjsko kolo. (Dalje.) — 13. Dr. Ivan Tavčar: Revež. Obraz z l—skega pogorja. (Dalje in konec.) — 14. F. B.: Črtež rimskega mesta »Neviodunum«. (Dalje in konec.) — 15. Književna poročila: VII. A. B.: Slovensches Sprach- und Übungsbuch. Nebst Chrestomathie und Wörter-Verzeichnis. Für den ersten Unterricht bearbeitet von Dr. Jakob Sket. 16. Fr. Levce: Prilogi k Prešimovemu životopisu. (Dalje.) — 17. Listek: Lovro Žvab. — Biblijo-grafija slovenska. — Nove muzikalije. — Družba sv. Mohorja. „LJUBLJANSKI ZVON“ stoji: za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 30 kr., za četrt leta 1 gld. 15 kr.

